

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gid. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstice,
če se natisno en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Usmilimo se svojih slavjanskih bratov!

V Ljubljani se je ustanovil odbor, ki je razposlal sledeči poziv: Visoka c. k. vlada je dovolila, da se smejo nabirati milodari za nesrečne iz Turčije na avstrijska tla pribegle rodbine. Ustanovil se je tedaj v Ljubljani podpisani odbor, da sprejema darove in odpravlja na mesto, kjer je najsilnejša potreba.

Slovenci! Naši jugoslovanski bratje bijejo krvav boj za „krst častni i slobodo zlatno“. Svoje rodbine, žene, otroke in starčeke pak so spravili na avstrijska tla, da jih rešijo pred turško silo in divjostjo. Tudi mnogo ranjencev so že prenesli iz Bosne in Hercegovine na sosednjo granico in Dalmacijo. Treba je tedaj vsestranske pomoči, treba je denarjev, stare obleke, platnine in šarpije (cufanja) itd.

Pomozimo toraj vsak po svojih močeh! Milodare sprejema odbor in uredništva slovenskih časnikov; poslana darila se bodo po časnikih izkazala.

Ljubljanski podpiralni odbor.

J. N. Horak, predsednik, dr. J. Vošnjak, denarničar, dr. Karol Bleiweis, Franjo Drašler, J. Jučič, Vaso Petričič, Franjo Potočnik, Josip Regali, Pavl Skale in dr. Zarnik.

Ta poziv so objavili vsi slovenski časniki, povsod se vsled tega nabirajo denarji, platno, odeje, koce itd. Tudi „Slov. Gospodar“ ga svojim bralcem naznanja s sledečim dostavkom: pomagajmo, štajerski Slovenci, kristijanskim siromakom, ki bežijo iz Bosne in Hercegovine, da se rešijo turških krvopivcev. Nad 100.000 jih je že zapustilo svojo domovino ter k nam pribežalo na Hrvatsko in v Dalmacijo. In kako nebi bežali iz dežele, kder carkoma kri teče in turška zverinska divjost tako razsaja, da celó žive na kole natakajo? Gledé na take grozovitosti ne gre modrovati ali bodo Kristijani zmagali ali ne. Tukaj je treba pred vsem človeške usmiljenosti, tu je treba pomoči, hitre in zdatne pomoči. Komur človeško čutje v srcu biva — kdor je Kristijan in Slovenec — temu bodi rečeno, da ni zadosti, da

časnike bereš, kako se kri preliva na turškem bojišču, da mučenike miluješ in Turke preklinjaš; to je se vé lehka reč in dober kup biti Kristijan in Slovenec. Djansko pomagaj, vsak po svoji moči, stradajočim in golim! Povsod na Kranjskem, Goriškem, v Trstu, v Dalmaciji in na Hrvatskem darujejo lepe milodare ljudje, ki so veliko bolj ubogi, kakor smo štajerski Slovenci. Ne dajmo se sramotiti sosedom našim!

Da darovane reči resnično dohajajo onim, katerim so namenjene, so porok imena gori navedenih ljubljanskih gospodov, ki vse sprejete milodare po časnikih naznanjajo.

Zakaj so se kristijanski Slavjani vzdignili zoper Turka?

Evropske vlade namreč: avstrijska, ruska, laška, nemška, francoska in angleška so poslale med kristijanske upornike v Hercegovini svoje poverjenike naznanjat, naj položijo orožje in se zopet vrnejo pod turško oblast, češ, da bo sultan njihovo stanje gotovo polajšal. Ali ustajniki se niso dali pogovoriti ter so oddali pismeno spomenico, kder se berejo strahovitosti, ki res v nebesa upijejo. Spomenica se glasi tako:

Slavno evropsko poslanstvo! Že čez 400 let tužna in siromaška raja (čreda), Kristijani v Hercegovini vzdihujejo v žalosti in nadlogah, tlačeni od turškega divjaštva, a vendar jim krščanske in izobražene velike vlade evropske niso še enega pogleda milosrčnosti pokazale. Ker takih stisk in nadlog žalostna raja ni mogla dalje prenašati, zato je sedaj skupno prišla za orožje, da se reši grozovitega divjaštva, ki se mora ne samo v greh, temuč tudi v sramoto šteti celi Evropi, katera trpi, da tako divjaštvo tlači in preganja slavjanski narod v Hercegovini. Slišali smo, gospodje, da ste poslani od svojih vladarjev gledat rev in muk, in preiskavat, zakaj smo zgrabili za orožje. Mi sicer mislimo, da ni potrebno Vam dokazovati turških grozovitosti, ker so Vam gotovo že znane; vendar Vam jih bočemo nekoliko opisati. 1) Začnimo

pri agah. Če nesrečni kmet, ki nima lastnega zemljišča, od age (turškega posestnika) vzame nekoliko zemlje v najem (štant), mora jo gnojiti, obsejati in obdelati, mora pa agi tudi najmanj polovico pridelka dati. Kedar pa pride aga s hlapci po pridelke (kar se godi po 3- ali 4krat na leto), mora ubogi kmet preživite hlapce in jegove konje, če ne, ga čaka palica in zapor. 2) V Turčiji — kar drugod nikjer ni na svetu — daje se desetina v najem (štant), najemniki pa v dogovoru s turškimi uradniki, pobirajo desetino 10krat višjo, kakor bi jo pobirati smeli. Raja daj in plačaj, če ne, te tožim! 3) Vrh vsega tega še mora raja davek in druge davščine od te zemlje plačevati. Vsi ti davki celó ubozega kmeta znašajo 30 do 40 zlatov, pa tudi 80 do 100 na leto. 4) Živino, od katere se davek plačuje, štejejo samovoljno brez vsega reda. Turku ne štejejo njegove živine; če pa ima Kristijan 10 glav živine, mu je naštejejo 30; za vse to mora revni kmet agi še za travo plačati; če ne, ga toži pri aliju (turškemu sodniku) — in kdo ga sodi? — alija. 5) Ako je kak Kristijan od Turka poklican pred sodbo ali če Kristijan toži Turka, pa nima 2 Turkov za priči, zgubi tožbo in čaka ga še zapor. 6) Turki siloma jemljejo nam naša dekleta in naše žene in jih turčijo, to je, nečistost ž njimi uganjajo. Tako se je zgodilo lani celó neki Avstrijanki v Stolen. 7) Ako je kak Kristijan priča zoper kakega Turčina, nesrečneš ne bode videl več tretjega solnea. 8) Turki sramotijo in skrunijo naše duhovne, naše cerkve, naše zvonove, podobne in vse, kar nam je svetega. 9) Mi plačujemo turškemu caru davek in vsakojake nesrečne stroške, a nikakega zavoda za ljudsko omiko nimamo; mi nimamo šol; če pa jih kdo zahteva, mahoma zapade z glavo. 10) Če je kako delo na carskih cestah, delati mora samo kristijanska raja in to 5 do 6 dni daleč od hiše svoje, in 8 dni mora delati brez kruha in plače; Turkom pa vsega tega treba ni. 11) Če je kaka potreba kónj za prevoz živeža turški oblasti, kcj so ti beriči v vasi, katere morajo seljaki preživiti; ti beriči silijo na vse zgodaj konje in ljudi na 15- do 20-dnevno potovanje brez živeža in plače. 12) Katero pravico hočete, da imamo pri turški sodnji, ki je sestavljena iz divjih Turkov in pa samo dveh Kristijanov, katera dva morata s silo podpisati z unimi tudi smrt nedolžnemu Kristijanu. 13) Če Kristijan, poklican na delo ali na vožnjo s konji, dá vedeti, da ne more zavoljo opravkov svojih ali kake bolezni, brž beriči prideró, ki ga zgrabijo, mahoma ubijejo ali do smrti mučijo. 14) Če Turčin prinese kako tožbo pred sodnijo, brž je rešena; če pa jo prinese Kristijan, čakati mora do konca sveta, ali pa mora sodnika podkupiti, da ima desetkrat več stroškov, kakor je cela pravda vredna. 15) Varnosti pri Turkih nobene nimamo. (Spomenica našteva nekatere grozovite dogodbe, ki kažejo, da Kristijan pred Turkom ni od danes do jutri varen.) 16)

Če pride aga v deželo, prva mu je beseda, sramotoiti križ, cerkve, altarje, sveče itd. 17) Sila turška nima ne konca ne kraja. (Tu zopet so našeta nekatere divjaška djanja.) 18) Uprave (administracije) na Turškem ni. Ker uradniki imajo zeló mahjno plačo, zato so prisiljeni počenjati vsakovrstne nepostavnosti, silovitosti in kar sicer jim je drago. 19) Turki, da jim je lože Kristijana obsoditi zaradi kake nepostavnosti, obravnavajo vse v turškem jeziku, ki ga Kristijan ne razume, in tako delajo ž njim, kar se jim poljubi. 20) 100 oralov močvirnega sveta so nekemu seljaku (kmetu) nedavno s silo vzeli in med sabo razdelili.

Slavna in spoštovana gospoda! Taka sila, tako barbarstvo turško je prisililo rajo, da so prišli za orožje, in da branijo svoje svetinje in pravice. Mi smo prišli za orožje, da se branimo pred našim krvopivcem; al mi prvi nismo napadli Turka, ampak Turek je napadel nas. (Zdaj navaja spomenica, kako so Turki začeli ropati sela in jih požigati, stari in otroke moriti, podrli vse cerkve in altarje razbili, zvonove razbili in v vodo zagnali; kakor volkovi so planili črez vasi, ropali žito, méd, maslo, posekali tokak in pokosili žito itd.)

Slavna in spoštovana gospoda! Evropa je do danes vrgla s prestola mnogo omikanih kraljev, cesarjev in knezov, barbara Turčina pa še danes drži na prestolu!

Slavna in spoštovana gospoda! Pod bičem turškim ne moremo in nečemo živeti. Ljudje smo a ne živina! Ako nam nečete pomagati, prisiliti nas ne morete, da se vrnemo v robstvo. Turškemu obetanju ne verjamemo več, poročstva vaša, katera nam dajate, prepričani smo, da pred Turkom niso vredna piškavega oreha. Mi hočemo svobodo, pravico, in popolno svobodo! Živi v turške roke nečemo.“

Gospodarske stvari.

Nabiranje in hranjevanje pešek sadovnih dreves.

M. Vsako leto, v katerem obilno sadja priraste, nas opominja, naj bi ne pustili število sadnih dreves zmanjšati, ampak naj bi skrbeli, da se njihovo število, kolikor mogoče poviša.

„Kjer koli prazen prostorček imaš,

Postavi si sadno drevo!

Če skrbno s drevesom ravnáš,

Poplačalo delo obilno ti bo.“

Prvo prašanje pa je, kako brez velikih stroškov do mladih drevese priti?

Kakor smo že večkrat v „Slov. Gosp.“ povdarjali, gotovo tako, da si jih sami priredimo. To pa dosežemo, ako si drevesnico napravimo. Zato ni treba velikega prostora, tudi ne veliko časa, če le zemljo poprej prav obdelamo in z mladimi drevesci prav razumno ravnamo. Da si zamoremo drevesnico iz semena napraviti, je treba, da imamo poprej nekoliko pešek sadunosnih dreves. Te moramo pa prav nabirati in o pravem času, t. j. takrat, ko je sad popolnoma dozorel.